

Larvik
kommune

BUDSJETT- SEMINAR

28.2.24

DAGSORDEN

17.00	Velkommen	
17.15	Analyse av økonomi og framtidig tjenestebehov Spørsmål og refleksjoner	Telemarks- forskning
18.15	Pause	
18.30	Strategiprosessen - hvordan skal vi jobbe sammen med Strategidokumentet? <ul style="list-style-type: none">- Intro; Hvordan vi jobber i dag (årshjul mv)- Refleksjon: Innspill til arbeidet? Vi samles i respektive utvalg.	Gro
19.00	Årsresultatet <ul style="list-style-type: none">- Hvordan forholde seg til et positivt resultat og disposisjonsfond. Hvilke prinsipper KD forholder seg til.- Spørsmål og refleksjoner	Atle
19.20	Pause	
19.40	Omstillingsarbeidet - B2030; status og prosess	Marit
20.00	Takk for i dag	

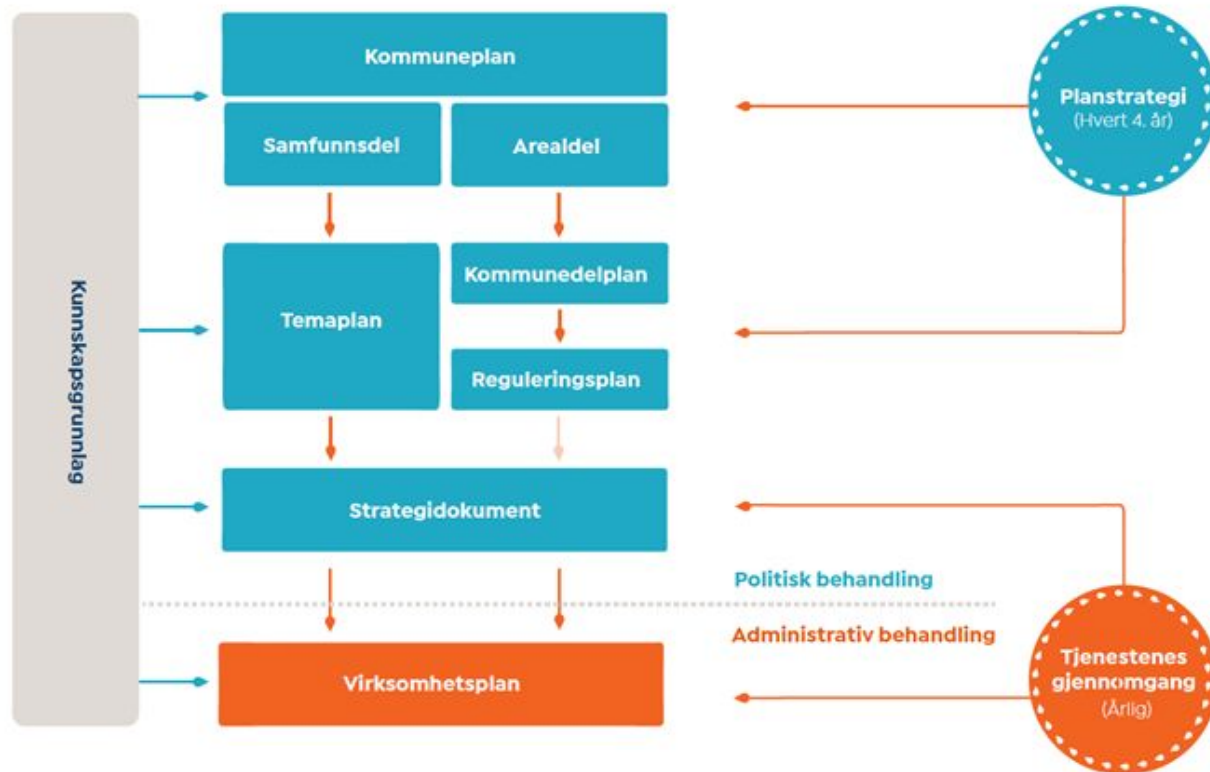
Analyse av økonomi og framtidig tjenestebehov

STRATEGIPROSESSEN
LOV OG LURT!

Planmodell

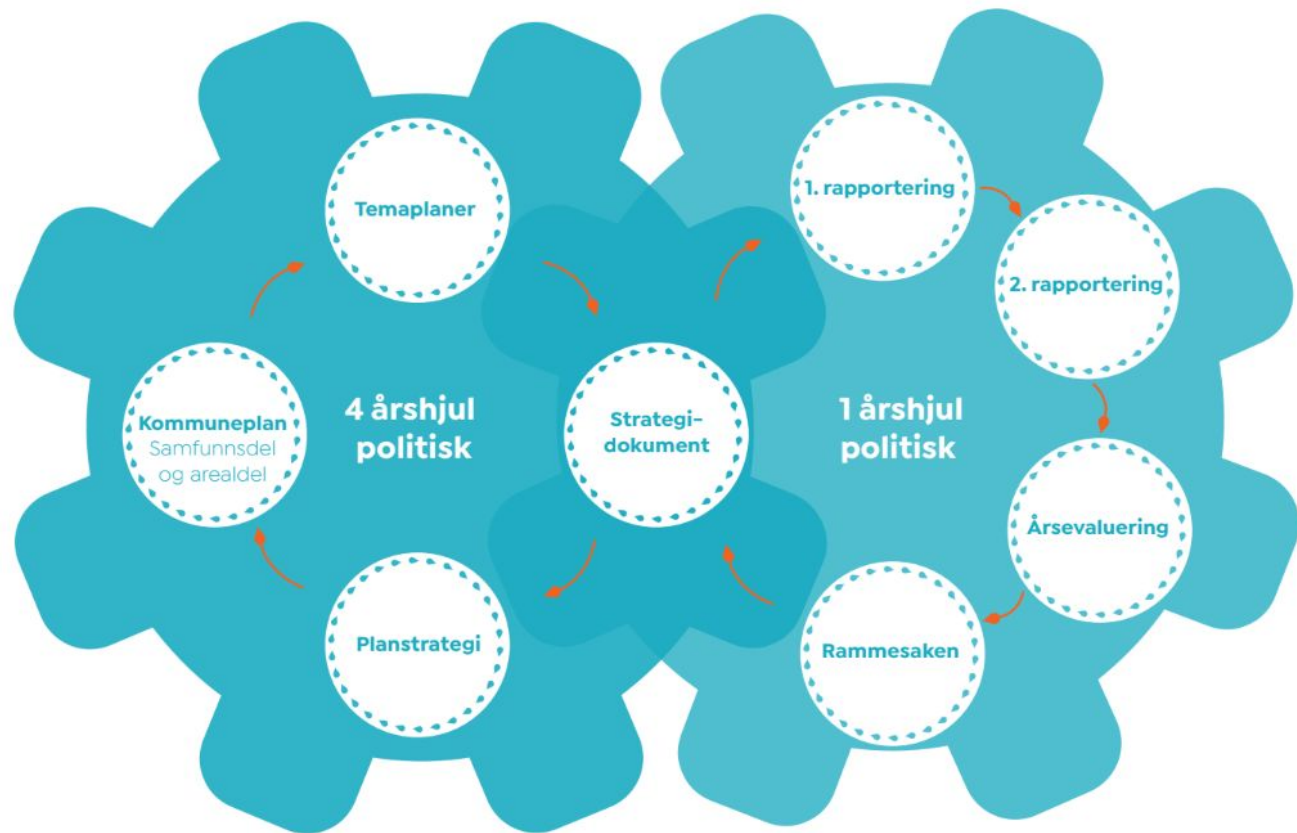

“Rød tråd” fra mål til handling

Politisk årshjul

Lange tanker,
strategisk arbeid,
handling og læring

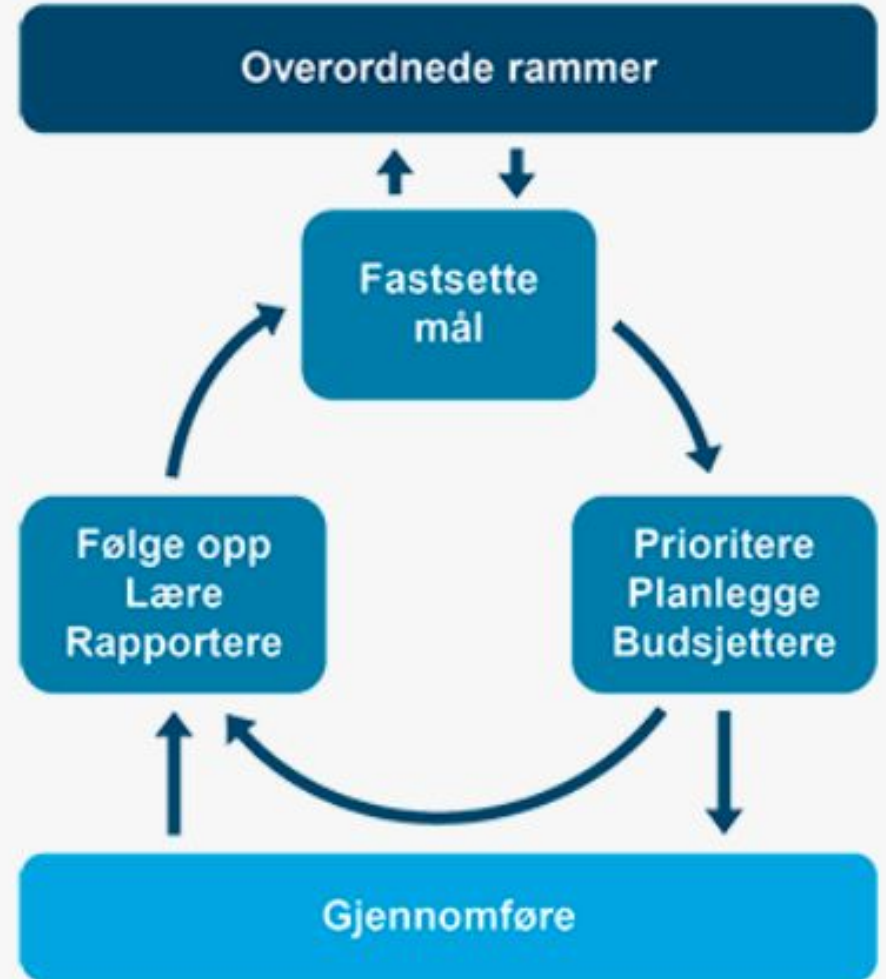
Strategiprosessen
er under revisjon

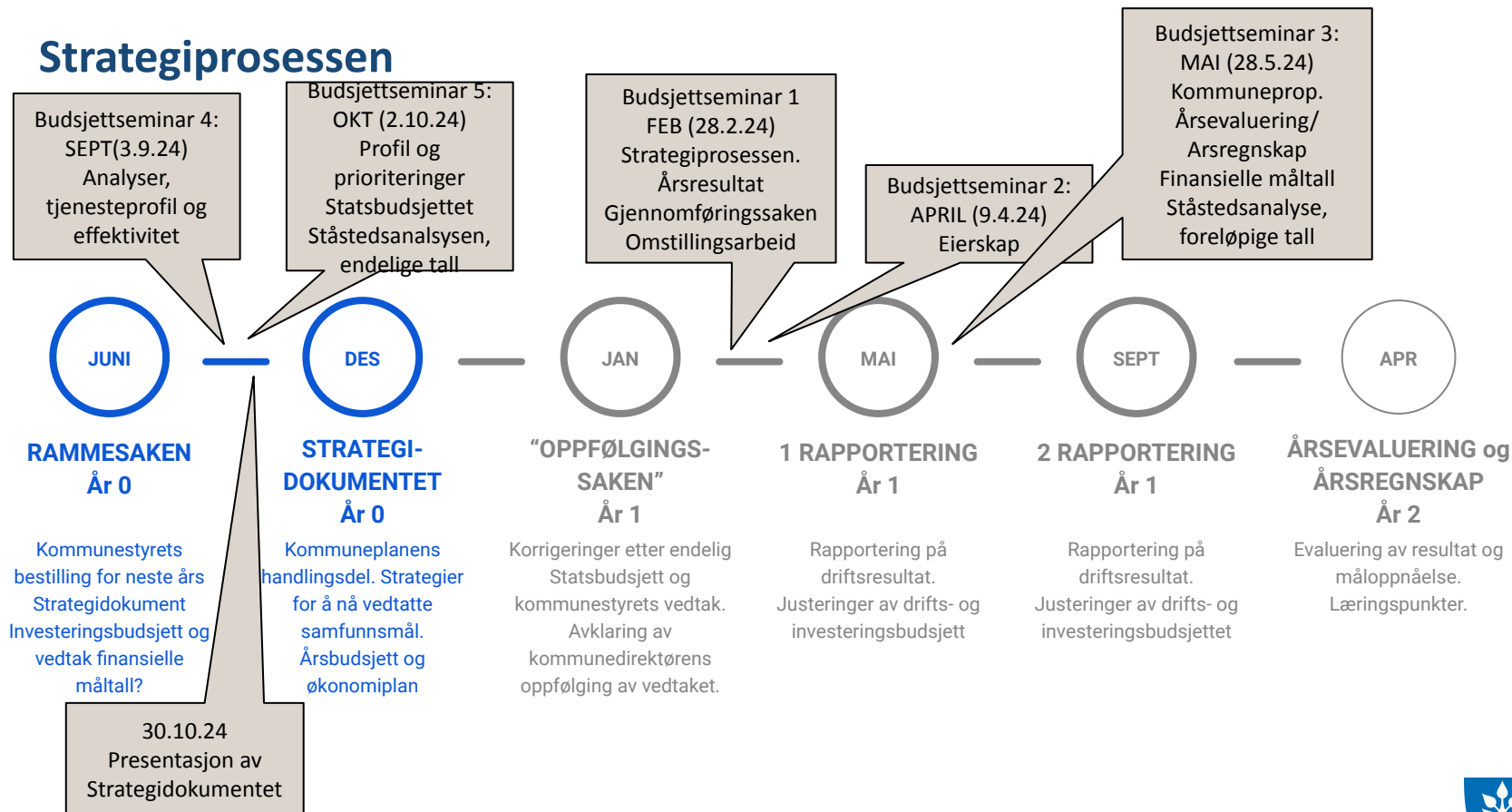
STYRKET STRATEGIPROSESS:

- God styring
- Felles forståelse
- Godt kunnskapsgrunnlag
- Effektiv ressursbruk
- Involvering
- Oversikt - innsikt
- Åpenhet
- Tett oppfølging
- Forbedre oss

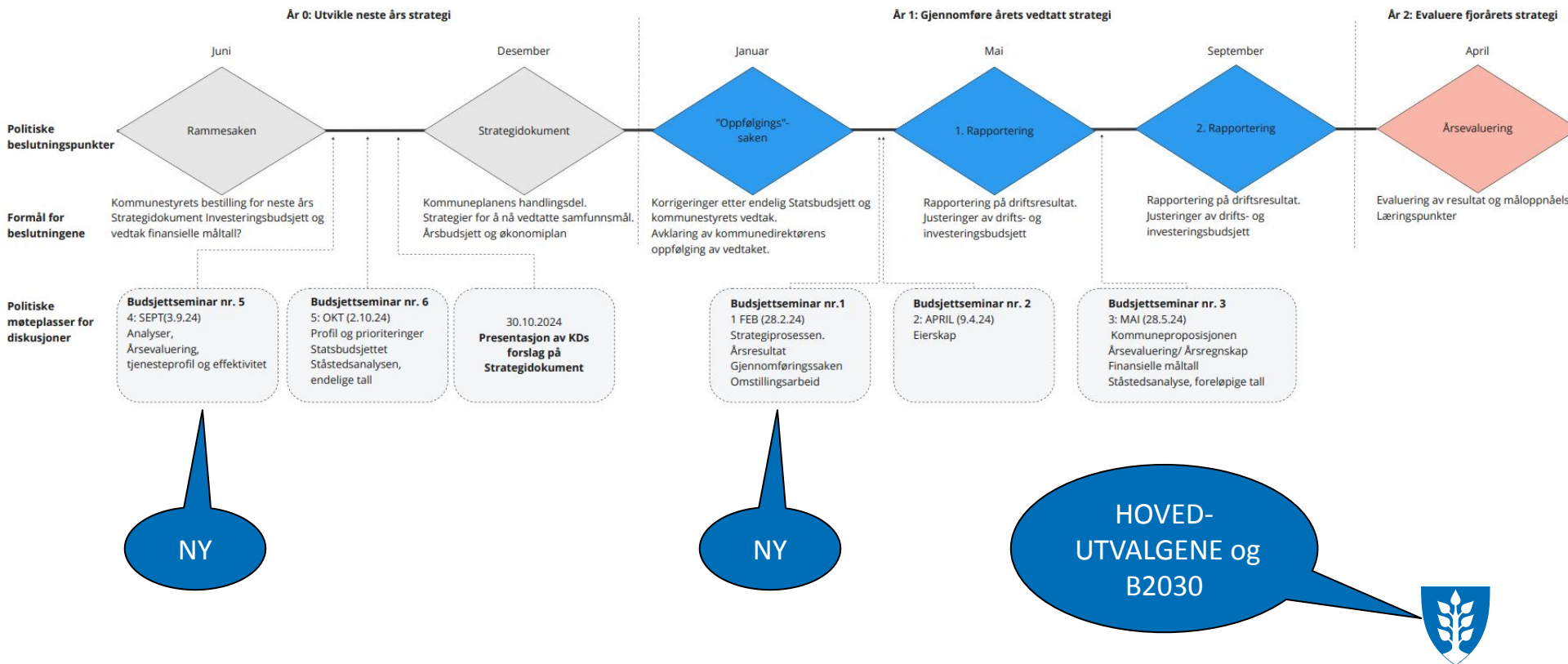
BEDRE MÅLOPPNÅELSE

Strategiprosessen

Strategiprosessen

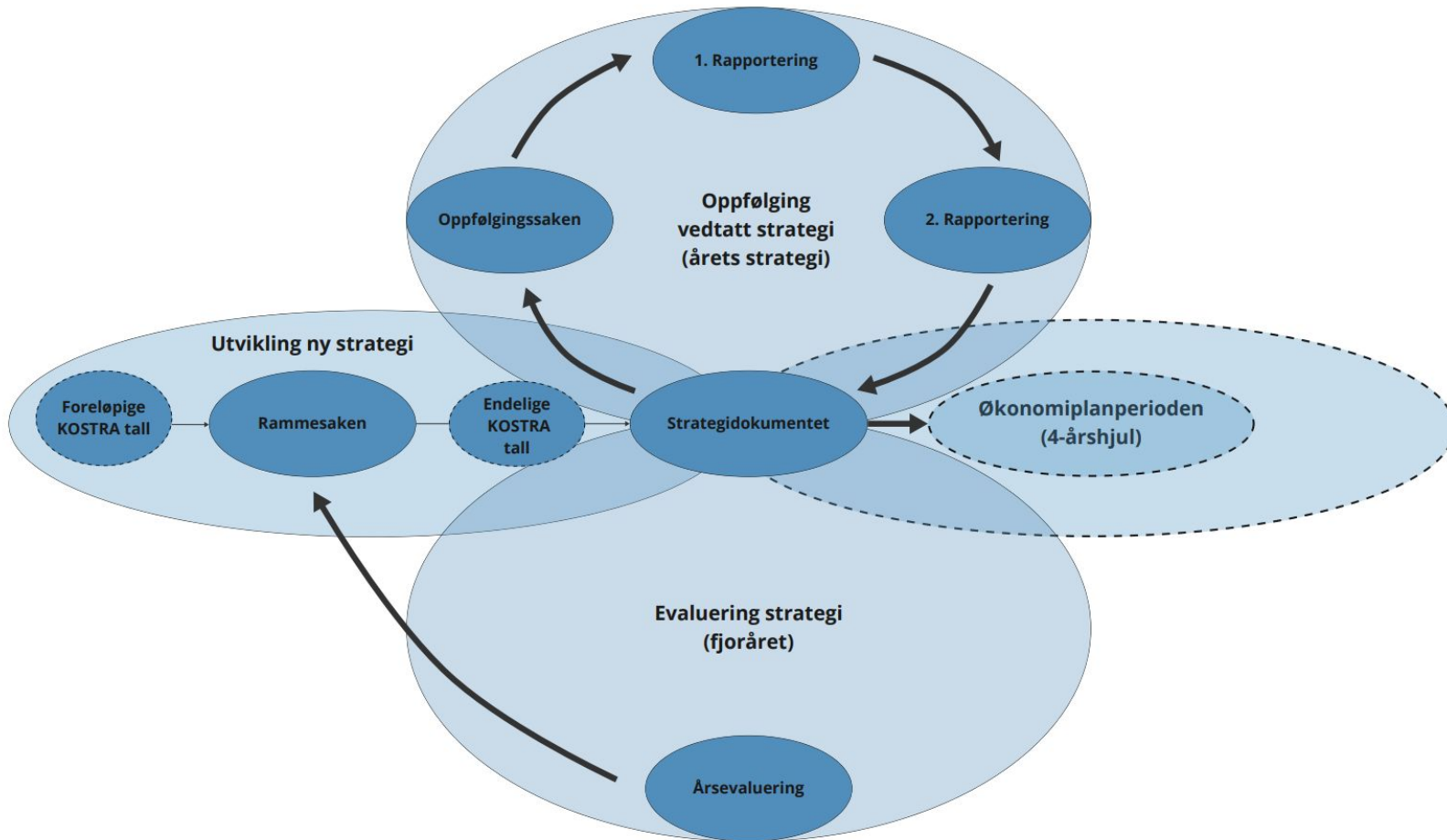
REFLEKSJON I GRUPPER

Vi sitter i respektive hovedutvalg

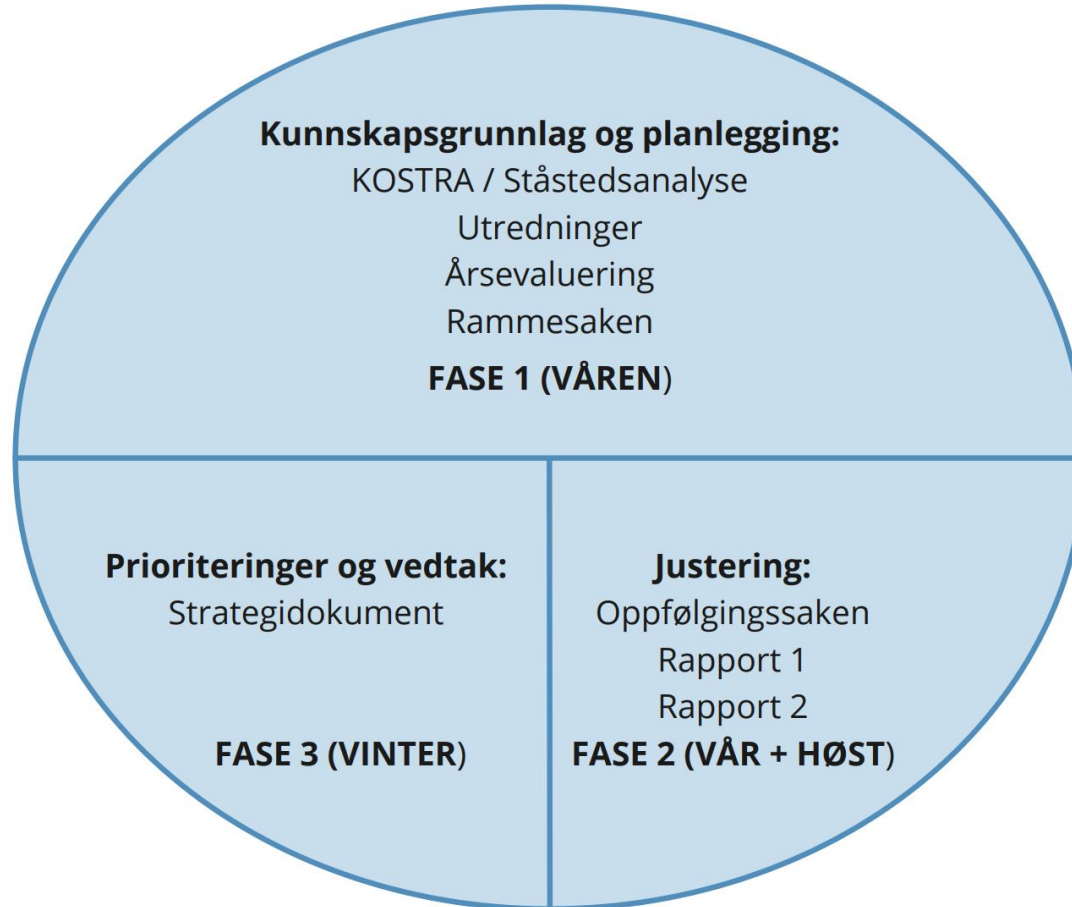
Innspill til arbeidet?

Strategiprosessen

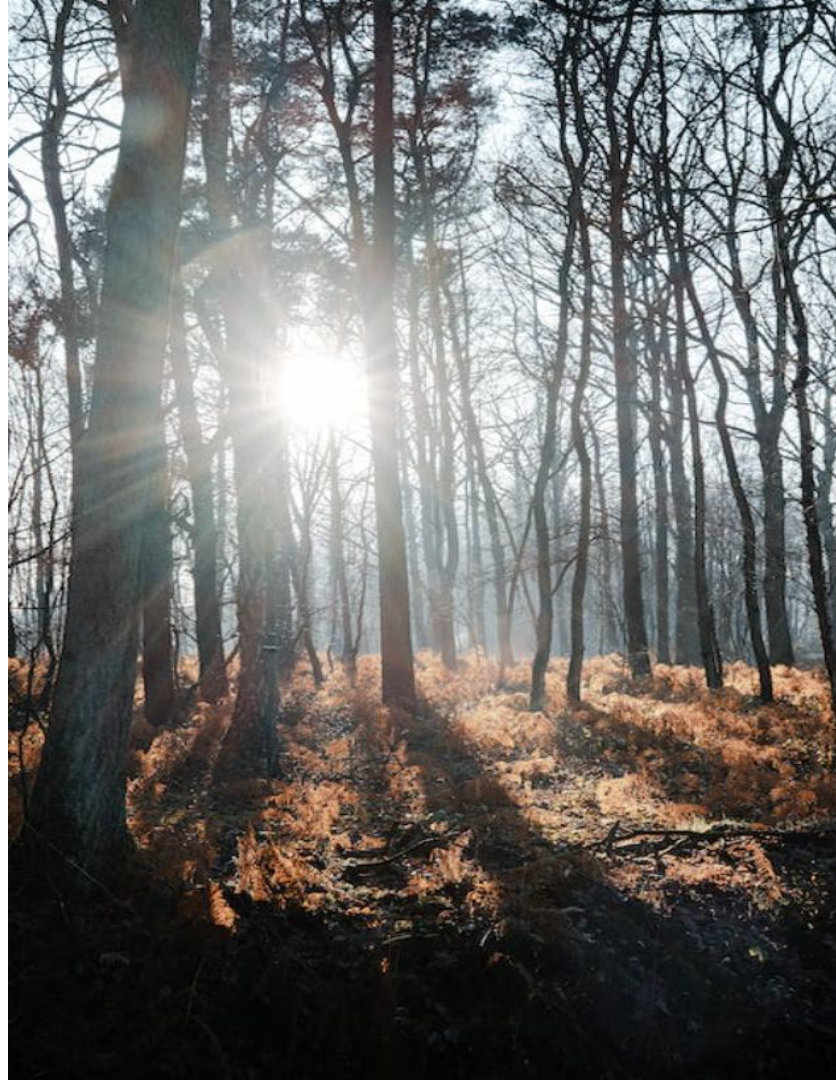

Faser i strategiprosessen

Urevidert Årsregnskap 2023 og disposisjonsfondet

- Årsresultatet og hovedgrunner til mindreforbruket
- *Svipptur innom skattevekst / inntektssystemet*
- Størrelsen på disposisjonsfondet og den frie delen
- Hvorfor ha et disposisjonsfond? Hva bør det brukes til? Og hva bør det ikke brukes til?

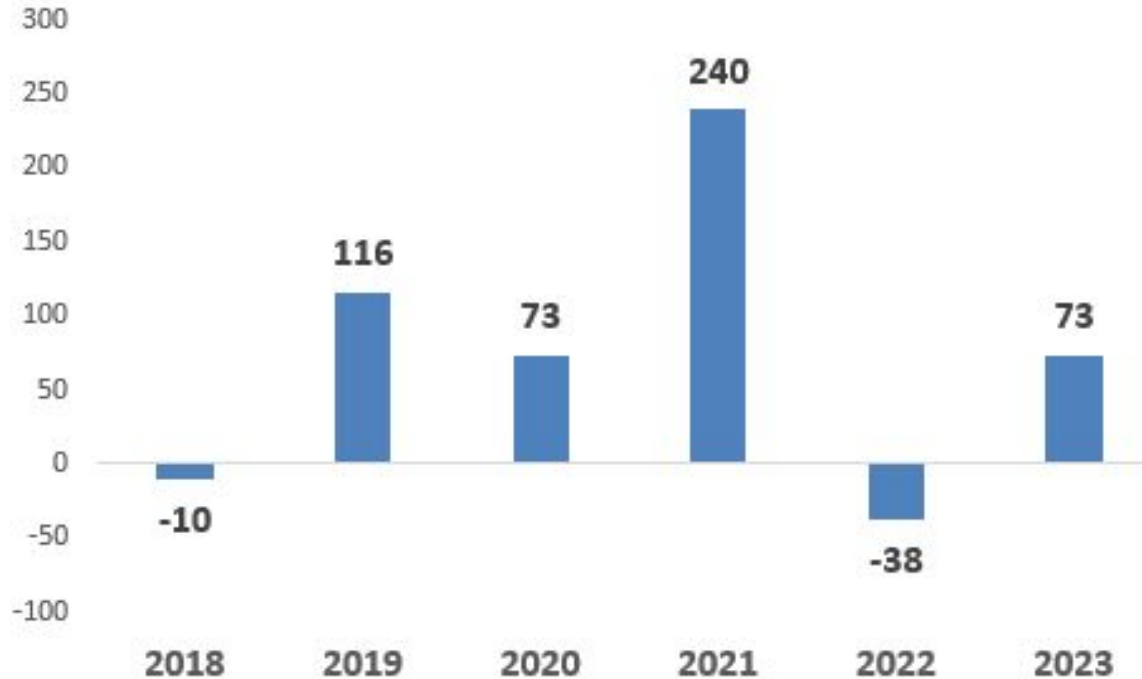

Årsresultat 2023

Tall i 1000 kroner	Regulert budsjett		
	Regnskap 2023	2023	Avvik
Sum driftsinntekter	-4 562 588	-4 237 032	-325 556
Sum driftsutgifter	4 447 325	4 271 321	176 005
Brutto driftsresultat	-115 263	34 289	-149 552
Netto finansutgifter	251 313	327 737	-76 424
Netto driftsresultat	-73 394	152 582	-225 976

Netto driftsresultat siden 2018

Årsresultat 2023 - detaljert

Tall i 1000 kroner	Regulert budsjett		Avvik
	Regnskap 2023	2023	
Driftsinntekter			
Rammetilskudd	-1 559 482	-1 636 819	77 337
Inntekts- og formuesskatt	-1 689 285	-1 564 261	-125 024
Eiendomsskatt	-47 458	-43 000	-4 458
Andre skatteinntekter	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-192 976	-149 077	-43 899
Overføringer og tilskudd fra andre	-425 974	-209 527	-216 446
Brukerbetalinger	-158 409	-160 611	2 202
Salgs- og leieinntekter	-489 004	-473 736	-15 268
Sum driftsinntekter	-4 562 588	-4 237 032	-325 556
Driftsutgifter			
Lønn- og sosiale utgifter	2 823 631	2 728 274	95 356
Kjøp av varer og tjenester	1 099 063	1 061 341	37 722
Overføringer og tilskudd til andre	315 187	272 262	42 926
Avskrivninger	209 444	209 444	0
Sum driftsutgifter	4 447 325	4 271 321	176 005
Brutto driftsresultat	-115 263	34 289	-149 552
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter	-55 943	-22 130	-33 814
Utbytter	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-63 597	0	-63 597
Renteutgifter	193 499	174 946	18 553
Avdrag på lån	177 354	174 921	2 433
Netto finansutgifter	251 313	327 737	-76 424
Motpost avskrivninger	-209 444	-209 444	0
Netto driftsresultat	-73 394	152 582	-225 976

Litt mer om skatteinntektene i 2023

- LK bokfører skatteutjevningen som en del av rammetilskuddet
 - (da den blir utbetalt / trukket fra rammetilskuddet)
- Justert for inntektsutjevningen, hvor vi fikk 77 mill kr mindre enn budsjettet, faller merinntektene på skatt fra 125 til 48 mill kr
 - rammetilskudd = budsjett
- Hvorfor mindreinntekter på innt. utj.? Skatt i % av landssnittet = 91,3 % før utjevning, 95,2 % etter utjevning
 - uvanlig at vi er over 90 %!

Tall i mill kr	Regnskap	Budsjett	Avvik
Inntektsutjevning	-72	-149	77

Tall i mill kr	Regnskap	Budsjett	Avvik
Rammetilskudd	-1 488	-1 488	-0
Skatt	-1 761	-1 713	-48
Frie inntekter	-3 249	-3 201	-48

Hva tok oss over 90 % i 2023?

Enkelt svar rent matematisk:

Skatteinntektene pr innbygger økte marginalt med 1,2 % i Larvik mot landssnittet som falt med hele 5,8 %

Årlig vekst	2021	2022	2023
Larvik	16,7 %	9,3 %	1,2 %
Bærum	18,8 %	15,9 %	-8,1 %
Oslo	17,7 %	17,6 %	-8,0 %
Sarpsborg	14,5 %	8,2 %	-6,0 %
Sandnes	15,0 %	10,7 %	-3,4 %
Landssnitt	15,5 %	12,0 %	-5,8 %

Skatt pr innbygger siden 2020

Skatt pr innbygger
før innt.utj., tall i

hele kr	2020	2021	2022	2023	Årlig vekst, snitt
Larvik	27 119	31 640	34 585	35 012	8,9 %
Bærum	51 088	60 716	70 346	64 613	8,1 %
Oslo	42 518	50 063	58 881	54 200	8,4 %
Sarpsborg	25 156	28 802	31 167	29 295	5,2 %
Sandnes	30 857	35 474	39 266	37 948	7,1 %
Landssnitt	31 465	36 346	40 706	38 349	6,8 %

Men lavere vekst i kr enn Oslo og Bærum

Voldsomme endringer:

En illustrasjon - "hvis Larvik var" ...

- Bærum: +130 mill kr mer i skatteinntekter i 2023
- Sarpsborg: - 18 mill kr mindre
- Landssnitt: + 8 mill kr mer

Skatt pr innbygger
etter innt.utj., tall i

hele kr	2020	2023	Endring 2020 - 2023	Diff mot Larvik	Hvis Larvik var...
Larvik	29 791	36 499	6 708		
Bærum	38 959	48 339	9 380	2 673	130 156 169
Oslo	35 531	44 174	8 643	1 935	94 255 745
Sarpsborg	29 693	36 038	6 345	-362	-17 642 288
Sandnes	30 866	37 673	6 807	99	4 819 784
Landssnitt	31 465	38 349	6 883	176	8 559 431

Kanskje ikke rart pilene peker ned for en del kommuner og at ordfører, kommunedirektør & co tar kampen om inntektssystemet

“Hvorfor budsjetterte vi nok en gang for lite på skatt og POF”?

- Nesten 189 mill kr (83 %) av mindreforbruket skyldes merinntekter på skatt og POF
- Historisk sett har vi et budsjettmessig problem, og ikke enn resultatproblem
- Så hvorfor budsjetterer vi da ikke med høyere skatteinntekter og avkastning på POF?

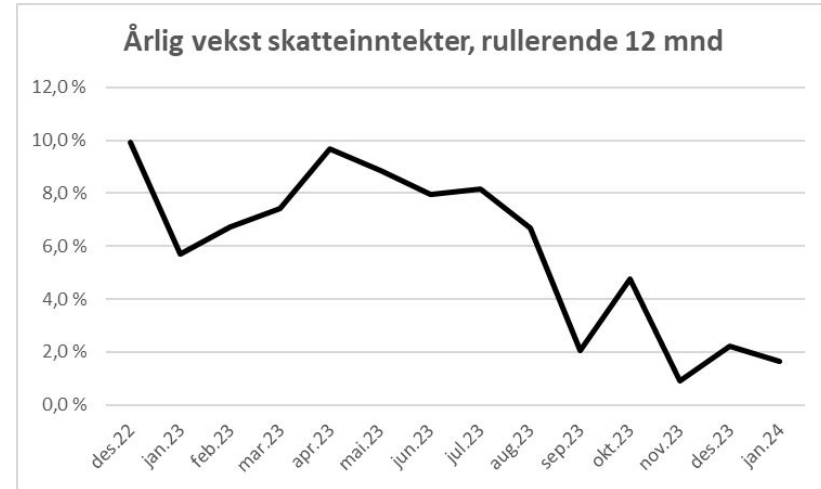
Budsjetterte skatteinntekter

- 125 mill kr for lavt eks innt.utj. (48 mill kr for lavt inkl innt.utj.)
- Bør ta utgangspunkt i statsbudsjettet og kommuneproposisjonen = “realistisk”
- Avvik fra dette må begrunnes - ikke lett og en risiko kommunedirektør og kommunestyret bør holde seg unna

Hvorfor vanskelig å estimere skatteinntekter?

- Påvirkes av svært mange faktorer
 - makroøkonomi (opp og nedgangstider)
 - fremgang/motgang til lokale bedrifter, innflytting/utflytting
 - endringer i skatteregler/politikk
 - og ikke minst: hva andre kommuner tjener = hva blir innt.utj.???
- Bomme med 1 prosentenheter = ca 16 mill kr
- Riktig å lene seg på (“skyldte på”) Finansdepartementet

Hvorfor ikke budsjettere avkastning på POF?

- **Avkastningen på porteføljen er rett og slett for volatil**
 - kan risikere å bruke opp penger det senere viser seg at vi ikke har - noen husker kanskje ca 2002?
- Helt essensielt at Kommunestyret derfor aldri budsjetterer med avkastning, som de har forholdt dere til over mange år
- Sammensetningen i porteføljen må derfor endres og risikoen sterkt reduseres for å evt budsjettere med avkastning
 - historisk sett kan en slik endring føre til lavere avkastning
 - avveining mellom forutsigbarhet og mulig avkastning

Ja, et godt årsresultat, spesielt mot budsjett, men...

- Årsresultatet inkluderer 47 mill kr fra eiendomsskatt, som forsvinner fra 2025
- Justert for dette faller årsresultatet til 26 mill kr
- Justert for POF faller årsresultatet videre til et underskudd på 38 mill kr
 - understreker behovet for å holde hodene kalde og føttene på bakken...
- **Merinntekter fra skatt og avkastning på POF = engangspenger**
 - ikke budsjettere inn i den løpende driften, spesielt i begynnelsen av året (gjelder kun skatt)

Men husk...

Merinntekter fra skatt og positiv avkastning på POF ved årsslutt er en god ting - det gir kommunen “penger på fond”!!!

Disposisjonsfondet og den frie delen

Spesifikasjon av Disposisjonsfondet Tall i 1000	01.01.	31.12.	Bruk av fond	
			2024	Pr 31.01.2024
Disposisjonsfond - disponibelt ("fri del")	271 070	295 802	-62 000	233 802
Merkede prosjekter	265 841	198 742	0	198 742
Sum	536 911	494 544	-62 000	432 544

Vedtatt finansielt styringsmål - fri del

- Minimum 5 % av driftsinntekter
- Er nå 6,5 % pr 31.12.2023 og 5,1 % med den budsjetterte bruken av disposisjonsfondet i 2024.
- Så hva nå?
 - Iflg ny kommunelov (2020) så settes mindreforbruket automatisk av på disposisjonsfond i regnskapsavslutningen
 - Så inget behov for vedtak om hvordan årsresultatet skal disponeres, men hvis dette vurderes....

Hvorfor ha et disposisjonsfond og hva bør det brukes til?

- Svaret på den første delen er nok de fleste stort sett enige om, bla
 - økonomisk buffer mot uforutsette hendelser
 - redusere budsjettkonsekvenser av økonomisk svingninger (jevnt tjenestetilbud over tid)
 - buffer mot økte renter og negativ avkastning på POF
 - egenfinansiering av investeringer (redusere finanskostnader)
- Den andre delen av spørsmålet kan uenigheten være stor
 - uenighet kan reduseres ved at alle respekterer/forstår hvorfor vi må ha et disposisjonsfond

Anbefalt bruk av disposisjonsfondet - kommunedirektørens holdning

- Disposisjonsfondet skal hovedsakelig brukes til
 - egenfinansiering av investeringer
 - å finansiere uforutsette hendelser som må betales og som ikke kan dekkes innenfor eksisterende rammer
 - *nye tiltak som vil medføre mindreutgifter/merinntekter*
- Disposisjonsfondet skal ikke brukes til å
 - finansiere enkeltvedtak
 - bør i stedet finansieres av omprioriteringer innen eksisterende rammer
 - saldere negativt netto driftsresultat over tid
 - kostnader til løpende drift skal dekkes av løpende inntekter

1. rapportering, mulig forslag fra KD

- Sette deler av avkastningen på POF til bufferfond (en del av de merkede postene i disposisjonsfondet)
- Mulig ekstra bruk av egenfinansiering til investeringer allerede i år
 - lavere renter og avdrag vs strammere likviditet
- Resten stående på den frie delen (hvor det allerede står), slik at vi kan ha en tilstrekkelig grad av egenfinansiering av investeringer også i det kommende strategidokumentet for 2025 - 2028.
 - redusere gjeldsgrad samt renter og avdrag

Takk for meg!

Spørsmål?

Pause

Larvik
kommune

Omstillingsarbeidet og Bærekraft 2030

- vårt omstillingsprogram
- organisering
- veien videre

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i KST sak 175/23 “Strategidokument 2024 - 2027” at det skal gjennomføres et prosjekt “En økonomi i balanse”.

Dette innarbeides som en del av kommunens omstillingsprogram, Bærekraft 2030.

Oppdraget er 102 mill i innsparing for 2024

- ❑ Oppdraget er 102 mill i innsparing for 2024, til sammen ca. 250 millioner i økonomiplanperioden
- ❑ Program B2030 er i økonomisk bærekraft i økonomiplanperioden
- ❑ Økonomisk bærekraft i fremtiden

Bærekraft 2030 i praksis 2024

102 millioner i innsparing i 2024

GAP

Hvordan finne tiltak som dekker
innsparingen vi ikke har tiltak for allerede?

Vedtatte økonomiplan tiltak i Strategidokumentet - rapporteres i økonomirapporteringen

Helse og mestring

Oppvekst og
kvalifisering

Verdiskaping og
stedsutvikling

Eiendom og teknikk

Organisasjon og
innovasjon / økonomi
og finans

Rapportering og beslutningslinjer

- Rapportering på enkelttiltak følger de ordinære linjene
 - Månedsrapport
 - Framsikt

Ansvar: linja

- Det informeres og rapporteres samlet for hele omstillingsprogrammet i:
 - KDLG
 - Informasjons- og drøftingsmøter
 - Politisk styringsgruppe

Ansvar: programleder/KS OI/KD

- Beslutninger og vedtak følger de ordinære beslutningslinjene
 - Saker fremmes dersom man utfordrer vedtatt politikk
 - Rammesak/strategidok.

Ansvar: programleder/KS OI

Konsulent

- gode tilbydere
- variert innhold i hvordan de forstår behovet vårt
- valg av konsulent skal bidra til at vi klarer de vedtatte innsparingsmålene

★ Vi inngår kontrakt med

Bærekraft 2030 og omstillingsarbeidet

- Konsekvenser for ansatte
- Konsekvenser for organisasjon
- Konsekvenser for tjenestene
- Konsekvenser for innbyggere

Omstilling er den nye hverdagen

Omstillinger er krevende prosesser og er en del av hverdagen vår.

Omstillingsrutinen skal tydeliggjøre regler og prosesser som legges til grunn ved omstilling.

Rutinen legger grunnlag for samarbeid om å utvikle tjenestene i kommunen i en tid med knappe rammer og hvor behovet for å beholde og utvikle medarbeiderne våre er viktigere enn noen gang.

Rutinen regulerer

- rekruttering
- omstilling
(fordele oppgaver, innføre teknologi, endre arbeidsprosesser som fører til betydelige endringer i arbeidssituasjonen, mv.)
- omorganisering
(slå sammen eller gjøre tilpasninger)
- nedbemanning
(reduere antall årsverk)
- virksomhetsoverdragelse

Samarbeid med tillitsvalgte og verneombud

Tillitsvalgte og vernetjenesten er viktige samarbeidspartnere i omstillingsarbeidet.

Tillitsvalgte skal involveres tidlig i prosesser for reelt å kunne påvirke en beslutning.

Ansatte som er organisert, kan kontakte tillitsvalgte for råd eller bistand i saker.

Verneombudet kan gi råd til alle.

I omstillingsutvalgene representerer de tillitsvalgte de ansatte og skal gi råd om prosesser og drøfte saker.

Omstillingsutvalg

- Helse og mestring
 - Oppvekst og kvalifisering
 - Øvrige tjenesteområder
 - Sentralt utvalg
-
- Informere
 - Drøfte
 - Bidra til ryddige prosesser
 - Dele erfaringer
 -

Hvordan kan vi jobbe smartere, forbedre prosesser, finne nye typer samarbeid? Er det noe vi kan gjøre mindre av eller slutte med?

Behovet for informasjon er aldri større enn når usikkerheten råder!

Virksomhets- og avdelingslederne har en viktig rolle for å sikre god kommunikasjon til de ansatte.

Det er behov for å tilpasse kommunikasjonen til hver enkelt ansatt, avdeling og tjenesteområdet, men det finnes også felles budskap.

Prioritert intern informasjon i første fase

Informasjon og verktøy i arbeidet

Alle ansatte har tilgang til

- Informasjon på egen side på Intranettet
- Referat fra møtene i utvalgene
- Siste nytt
- Maler og verktøy
- Gi tilbakemeldinger og komme med forbedringsforslag

Verktøy for ledere

- Prosesskart
- Digitalt skjema
rekruttering/om plassering/overtallig
- Maler ved overtallighet
- Digitale bemanningsplaner

Verktøy for omstillingsutvalgene

- Mal for agenda/referat
- Digitale oversikter over behov for rekruttering, omplassering og overtallige
- Overordnet ROS
- Møter planlagt for våren 24

- Bistand internkommunikasjon

VI LAGER EN PLAN

VELFERD FOR 4.5. mrd

Vi skal bygge ny kommune - sammen!

For våre innbyggere.

VI HAR TRUA

VI GIR ALDRI OPP

Larvik
kommune

Nyttige lenker

[Oppstartssak Bærekraft 2030 med vedlegg](#)

[Bærekraft 2030, programplan](#)

[Program Bærekraft 2030](#)

[Strategidokument 2023 - 2026](#)

[Strategidokument 2024 - 2027 - Larvik kommune](#)

Takk for i dag!

Praktiske forhold

- Innkalling, forfall
- Saksliste
- Godtgjøring
- Chromebook/Ipad
- Spørsmål

Innkalling

- Innkalling sendes ut senest 6 dager i forkant av møtene og sakene legges tilgjengelig i møteportal (politikerportal) og på kommunens nettside.
- Innkalling til møte sendes i tillegg til medlemmene i kalender.
- Forfall meldes til utvalgssekretær - mailadressen står på forsiden av innkallingen.

Innkalling eller invitasjon?

Innkalling:

- Obligatorisk oppmøte
- Vara innkalles ved forfall
- Møte- og kjøregodtgjøring utbetales

Invitasjon:

- Oppmøte er frivillig
- Vara innkalles ikke
- Godtgjørelser utbetales ikke

Forfall til møter

Styres av forskrift Møtegodtgjøring § 2

Forfallsgrunn må oppgis. Lovlig forfall er oppgitt i forskriften (hovedsakelig sykdom).

Man har anledning til å melde lovlig forfall totalt for alle verv 4 ganger pr år, etter dette må det fremvises legeattest.

Dersom man ikke har gyldig forfallsgrunn utbetales ikke godtgjøring.

Møtegodtgjørelse utbetales automatisk etter hvert møte, med Kr 1.295,- pr møte.

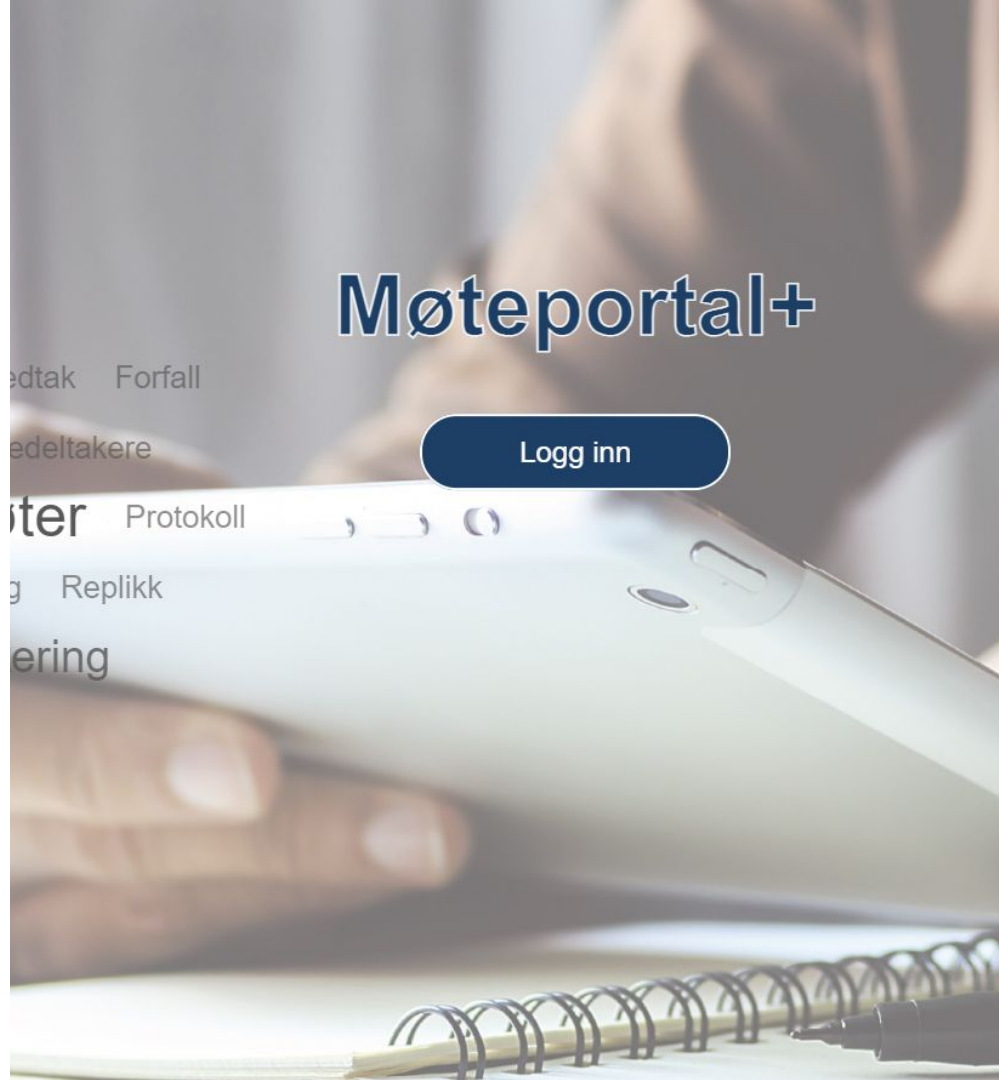
I møtet

- Leder har opprop ved møtestart og spør om noen har innspill til innkalling, sakliste, habilitet eller Eventuelt samt informerer om to som skal signere protokollen sammen med utvalgsleder, og styrer ordet i møtet.
- Alle må be om ordet ved å vise tegn (1 finger i været for innlegg, 2 fingre for replikk).
- Forslag, protokolltilførsler samt saker til Eventuelt legges alltid frem skriftlig i møtet.
- Leder styrer votering/stemmegiving og bestemmer i hvilken rekkefølge forslagene skal voteres over.
- Når det voteres/stemmes oppgir leder hvor mange som har stemt for forslaget, og hva som blir vedtatt.
- Alle saker på saklisten skal i utg.pkt. behandles, eller vedtas å ikke behandle. Saken vil da gå videre for behandling og vedtak i de andre organene.

Møteportalen /politikerportalen

- Innlogging via AltInn løsning. Ligger på ChromeBook eller på; <https://politiker.larvik.kommune.no/>
- Her kan man lese dokumenter med vedlegg
- Man kan legge inn forslag i “Bobla” som kladd. Kladden deles med utvalgsleder og utvalgssekretær, og publiseres i møtet.

Saker på Larvik.kommune.no

- Alle saker med vedlegg ligger på Larvik kommunes hjemmeside, i tillegg til i politikerportalen;
<https://innsyn.onacos.no/larvik/mote/pr od/wfinnsyn.ashx?response=moteplan&>
- Lese dokumenter og vedlegg
- Ikke mulig å legge inn forslag

Møte i Hovedutvalg for budsjett og økonomi den 30.01.2024

Utvalg:	Hovedutvalg for budsjett og økonomi
Dato:	30.01.2024 14.00 - 18.00
Møtested:	Meterom Tjølling, Romberggt. 4
Status:	Innkallingen er sendt
Sakskart:	

Saksliste

 001/24 - 23/204096 - Investeringsreglement Larvik kommune Journaldato: 19.12.2023 2 dokumenter Vis detaljer	Gå til journalposten Gå til arkivsaken
 002/24 - 24/7926 - Eventuelt Journaldato: 24.01.2024 1 dokument Vis detaljer	Gå til journalposten Gå til arkivsaken
 003/24 - 24/7043 - Meldinger 30.1.2024 Journaldato: 23.01.2024 10 dokumenter Vis detaljer	Gå til journalposten Gå til arkivsaken

Medlemmer

Politiker	Parti	Medlemstype	E-Post
Morten Riis-Gjertsen	Høyre	Utvalgsleder	morten.Riis-Gjertsen@larvik.kommune.no
Lise Severinsen		Medlem	lise.severinsen@larvik.kommune.no
Per Manvik	Fremskrittspartiet	Medlem	per.manvik@larvik.kommune.no
Janne Smevold Odberg	Fremskrittspartiet	Medlem	
Rolf Kristian Gjerstad	Fremskrittspartiet	Medlem	rolf.kristian.gjerstad@larvik.kommune.no
Tone Haugli Sørensen	Høyre	Medlem	tone.haugli.sorensen@larvik.kommune.no
Anne Gulvik Holmsen	Høyre	Medlem	anne.gulvik.holmsen@larvik.kommune.no
Søren Øyvind Hellenes	Høyre	Medlem	soren.oyvind.hellenes@larvik.kommune.no
Marie Anker Offenber	Høyre	Medlem	marie.anker.offenber@larvik.kommune.no
Knut Henning Bjørnøe-Næss	Industri- og næringspartiet	Medlem	knut.henning.bjornoenass@larvik.kommune.no
Helge Molvik	Kristelig folkeparti	Medlem	Helge.Molvik@larvik.kommune.no
Helle Christine Thjømøe Eftedal	Høyre	Vararepresentant	helle.christine.thjomoe.efte dal@larvik.kommune.no
Gina Merethe Johnsen. (Ikke møtt)	Fremskrittspartiet	Nestleder	gina.merethe.johnsen@larvik.kommune.no
Jan Eeg Bjønnes		Vararepresentant	j-bjoenn@online.no
Monika Wulfken Wild	Fremskrittspartiet	Vararepresentant	monika.wulfken.wild@larvik.kommune.no
Stine Stretere	Fremskrittspartiet	Vararepresentant	stine.stretere@larvik.kommune.no

Godtgjøring

Alle medlemmer ligger inne på fastlønn som fordeles med fast utbetaling pr mnd.

Leder har et tillegg utover vanlig møtegodtgjørelse.

Møtende varamedlemmer mottar kr 1.295,- pr møte.

Medlemmer av hovedutvalgene samt partienes to første varamedlemmer får etter eget ønske ChromeBook.

Kilometergodtgjørelse

Styres av § 3 og § 11 i godtgjøringsforskriften

Reiser over 6 km tur/retur gir krav på godtgjøring.

Gjelder kjøregodtgjøring fra bostedsadresse med unntak for studenter.

Bussbillett, og eventuell parkeringsbillett, kan sendes inn som dokumentasjon på utgifter.

Ta kontakt med torill.aasheim@larvik.kommune.no.

Systemet er i endring, men pr. i dag fylles skjema for kjøregodtgjøring ut i møtet.

Kjøregodtgjørelse utbetales 2 ganger i året (må være levert innen 20. mai og 20. november, og blir utbetalt den 12. i måneden etter).

Tapt arbeidsfortjeneste

Det krysses av for krav om tapt arbeidsfortjeneste på liste som sendes rundt i møtet, og i tillegg må gyldig dokumentasjon sendes Larvik kommune på e-post (torill.aasheim@larvik.kommune.no).

Gyldig dokumentasjon er bekreftelse på trekk i lønn fra arbeidsgiver med dato / beløp eller skattemelding fra selvstendig næringsdrivende.

Tapt arbeidsfortjeneste

forts.:

Krav om dekning av utgifter og økonomisk tap må fremsettes så snart som mulig og senest innen 3 måneder etter at kravet oppstod.

Ved tvil om rett til dekning av utgifter og dekning av

økonomisk tap, avgjør ordfører.

Krav som er mer enn 3 måneder blir ikke refundert.

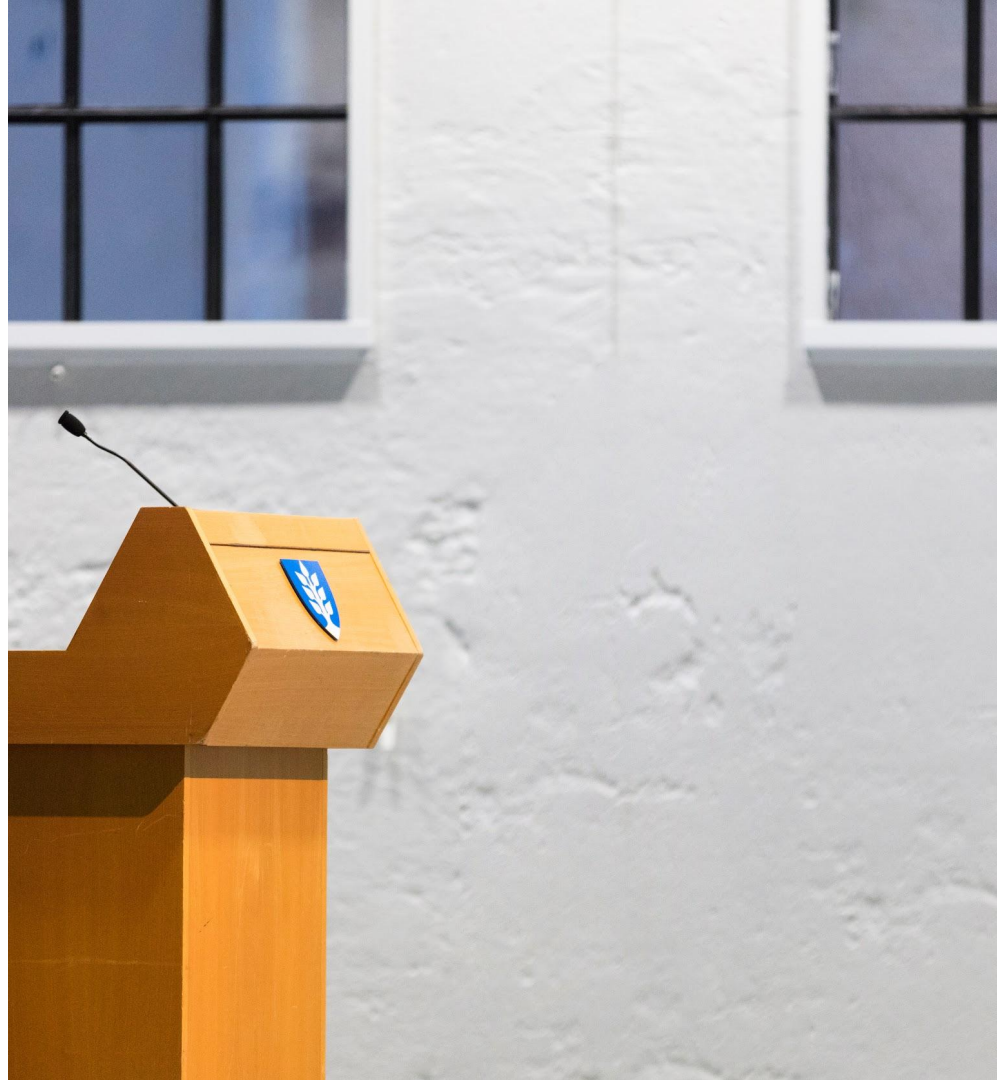
AMBISJONER OG TEMA

- Praktisk informasjon
- Plan for felles innsikt og forståelse:
 - Analyser
 - Tema - orienteringer
- Oppdrag og arbeidsdeling mellom de andre hovedutvalgene. Forholdet til formannskapet og kommunestyret.
- Kort om Larvik kommune;
 - Politisk og administrativ organisering
 - Larvik kommune i tall
 - Utfordringer for kommunesektoren
 - Status omstillingsbehov for økonomi og tjenester
- Først:

**Hva er din største
motivasjon for å delta i
utvalget?**

**Hva er de tre viktigste
sakene for utvalget
denne perioden?**

FELLES INNSIKT OG FORSTÅELSE - ANALYSER

<https://www.larvik.kommune.no/politikk/planer-og-strategier/strategidokument/>

De viktigste;

- Ståstedsanalyse 2022, Larvik kommune
- Demografianalyse 2022, Larvik kommune
- Kommunebarometeret 2023, Kommunal rapport
- Kommuneindeksen 2023, Agenda Kaupang
- Norges best styrte kommuner 2023, Agenda Kaupang
- Analyse av økonomi og framtidig tjenestebehov, Larvik kommune. Telemarksforskning 2023.

FELLES INNSIKT OG FORSTÅELSE - TEMA

- Gjeld, renteutvikling og prognoser
- Økonomistyring - mnd rapportene
- Pensjon og inntektssystemet
- Fond og likviditet
- Investeringsreglement
- Økonomireglement
- Finansielle styringsmål:
 - **Handlingsregelen for gjeld.** Gjelda skal ikke vokse mer enn de frie inntektene. Egenkapital ved investeringer skal være på minst 15 %.
 - **Netto driftsresultat og utvikling over tid.** Budsjett og økonomiplan skal fra 2024 ha et netto driftsresultat på 1,5 %.
 - **Hovedregel om at regnskapsmessig mindreforbruk skal brukes på å styrke disposisjonsfondet.** Den frie delen av disposisjonsfondet skal være på minimum 5 % av driftsinntekter.
 - **Nivået på kjernegjeld.** Kjernegjelden skal på sikt ikke utgjøre mer enn 70 % av de frie inntektene.

INNSPILL?

Hovedutvalg for Budsjett og økonomi

3. Hovedutvalg for budsjett og økonomi får i oppgave å drøfte tema tilknyttet økonomiplan og budsjett, og delegeres vedtaksmyndighet i saker som kvartalsrapporteringer fra selskaper kommunen eier eller er medeier i, opprettelse av et investeringsreglement o.l.

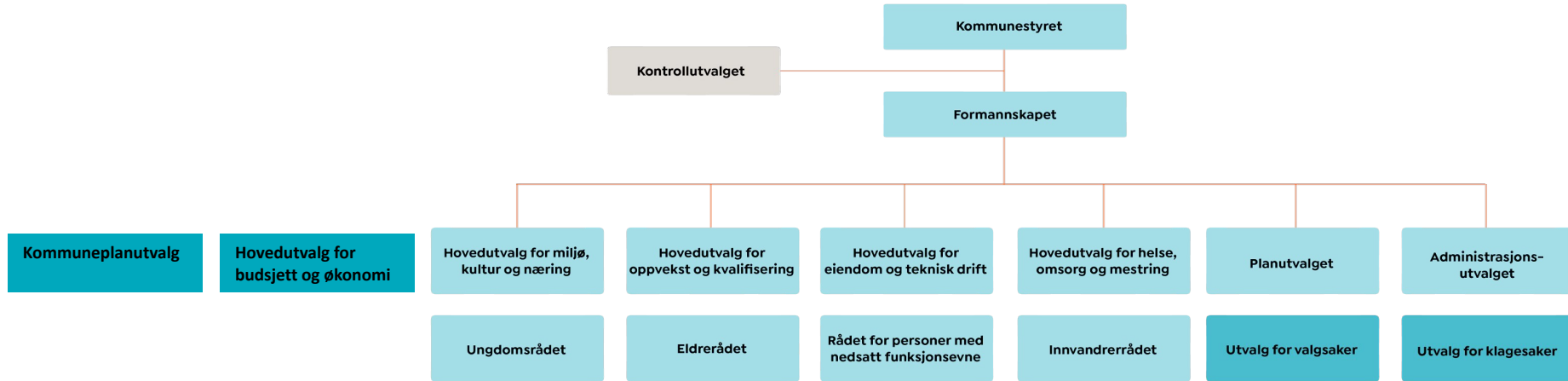
4. Hovedutvalget får et særskilt ansvar for å følge opp investeringsprosjekter, samt andre prosjekter som har økonomiske virkninger for kommunen.

- Arbeidsdeling mellom HBØ og de andre utvalgene, FSK og KST.
- Revisjon av delegeringsreglementet

**Utviklings-
arbeid**

Politisk organisering

Administrativ organisering

Fortløpende justeringer som følge av omstilling.

<https://www.larvik.kommune.no/administrasjon/organisasjonskart/>

ORGANISASJONSMODELLEN

Kommunedirektørens oppgaver og ansvar

Lede den samlede administrasjonen

Utrede saker som skal behandles i folkevalgte organer

Iverksette vedtak

Internkontroll og rapportering

“Jeg skal aldri sammenligne kommune med næringslivet.”

- 272 lover og 1236 forskrifter
- 220 forskjellige tjenester
- 800 byggesaker
- 944 bekymringsmeldinger
- 71 000 inngående fakturaer
- 9 000 vedtak på tildelingskontoret
- 6 000 unike brukere
- 40 investeringsprosjekt
- 400 ansettelse
- 4 000 ansatte
- 5 500 elever i våre IT-system
- 150 fagsystem
- 205 700 dokumenter til arkiv
- 167 anskaffelser - til 731 mill
- 4 heleide selskap. Deleier i 19.
- 643 mill i investeringbudsjett
- 66% er lånefinansiert
- 4,4 mrd i netto lånegjeld
- 396 mill i renter og avdrag
- 4,5 mrd i driftsbudsjett
- Netto driftsresultat i 2024: 0,85

Vårt kjerneoppdrag

VELFERD OG TRIVSEL

Utfordringer for kommunal sektor

Trangere økonomi
krever tøffere
prioriteringer

Mangel på
kompetanse og
arbeidskraft

Demokratiet
under press

Kort tid på å kutte
klimautslipp og
sikre
naturmangfold

Økt helse- og
omsorgsbehov

Digitaliserings-
arbeidet er for lite
samordnet

Flere står utenfor
arbeids- og
samfunnslivet

Økende risiko for
kriser og
uønskede
hendelser

Perspektivmeldingen 2021

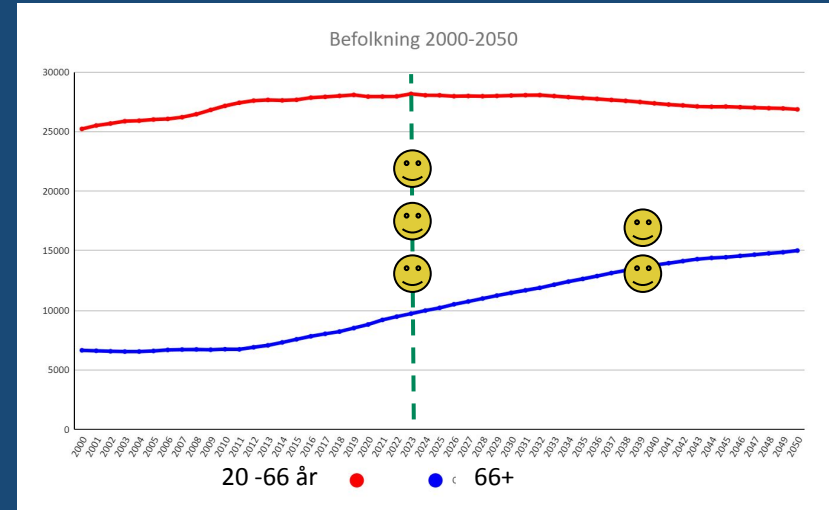
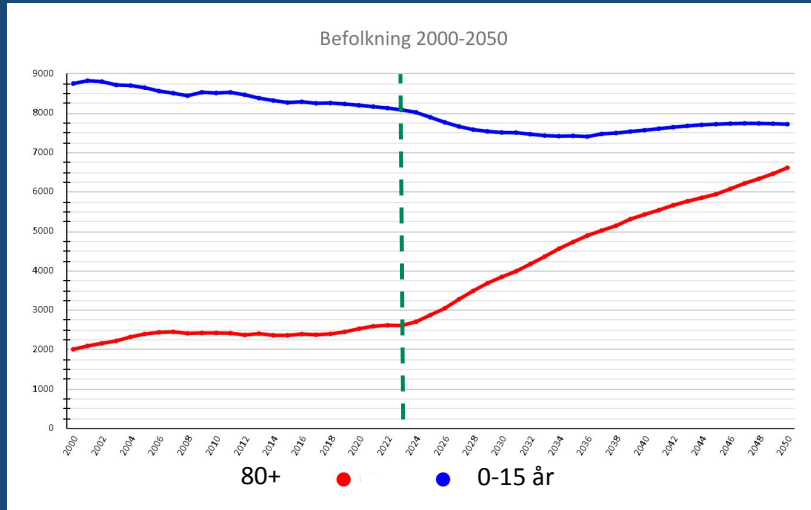
- Det går mot trangere økonomiske tider, med lite rom for nye offentlige utgifter
- På lang sikt er utfordringene ennå større
- Det finnes løsninger, med de vil være upopulære
- Klima- og miljøpolitikken går i riktig retning, men for sakte

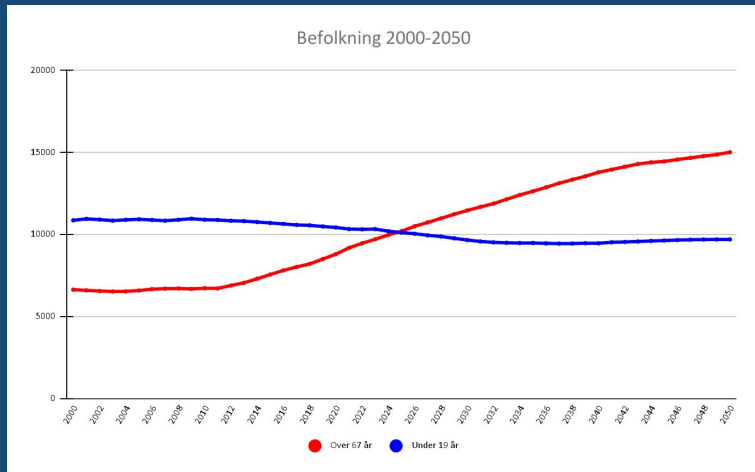

Økende behov for velferd

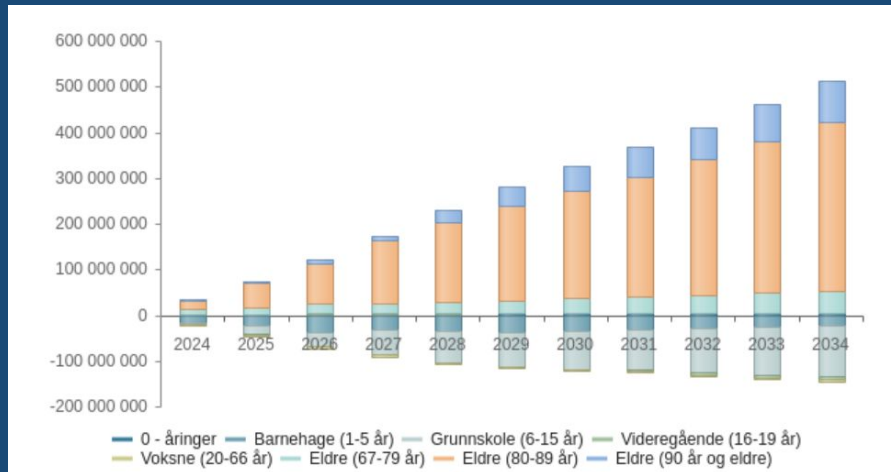
Færre må skape velferd til flere

Vi har permanent “høy vannstand...”

Vi tar demografien på alvor Det koster

Et fattigdomsbevarende inntektssystem

“Skjevfordelingen i inntektene fra staten er i ferd med å bli en av de største samfunnsutfordringene i Norge, og fører til at du ikke lenger har tilgang til likeverdige tjenester uavhengig av hvor du bor og hva du tjener.”

Larvik kommune

ntekter

vertskap for vannkraft og

len og Aurland har kommunale inntekter pr. innbygger som er mer enn dobbelt så høye som gjennomsnittet for landet.

Det store bildet. Så går det an å heve seg opp fra enkeltkommuner og heller se på kommunene etter størrelse.

Fakta.
Omfordelingen mellom kommuner

Gir mest

1. Bykle: 34.100.
2. Frøya: 33.700.
3. Modalen: 25.700.
4. Eidfjord: 18.400.
5. Bærum: 18.400.
6. Bø: 18.000.
7. Sirdal: 15.500.
8. Oslo: 11.500.
9. Austevoll: 11.400.
10. Hol: 10.800.

Får mest

1. Guovdageaidnu/Kautokeino: 14.000.
2. Lobák/Lavangen: 13.400.
3. Høylandet: 12.500.
4. Tolga: 12.500.
5. Sel: 12.200.
6. Aarbotte/Hattfjellidal: 11.900.
7. Gjerstad: 11.800.
8. Leirfjord: 11.600.
9. Gamvik: 11.400.
10. Søndre Land: 11.400.

Tall regnet i kroner pr. innbygger i 2022. Omfatter kommunenes inntekter fra personskatt på inntekt og formue og naturressursskatt på kraftproduksjon i kommunen.

Kilde: Kommunal- og distriktsdepartementet

Fakta.
Fattige og rike kommuner

Mest inntekt

1. Bykle: 190.300.
2. Eidfjord: 173.400.
3. Suldal: 170.500.
4. Modalen: 166.300.
5. Aurland: 160.800.
6. Aukra: 138.000.
7. Vinje: 137.300.
8. Sirdal: 129.700.
9. Utsira: 129.100.
10. Tydal: 127.400.

Minst inntekt

1. Horten: 62.800.
2. Stjørdal: 62.900.
3. Hå: 63.100.
4. Askøy: 63.300.
5. Enebakk: 63.300.
6. Larvik: 63.600.
7. Sandefjord: 63.700.
8. Klepp: 63.800.
9. Drammen: 63.900.
10. Øvre Eiker: 64.100.

Tallene viser samlede kommunale inntekter pr. innbygger i 2022. Summen av utjevnedeskatteinntekter, frie «korrigerte» rammeoverføringer, eiendomsskatt, inntekter fra konsesjonskraft og inntekter fra havbruksfondet. Utbytte fra aksjer er ikke inkludert.

Kilde: Kommunal- og distriktsdepartementet

Kunsten å unngå kommunal kollaps...

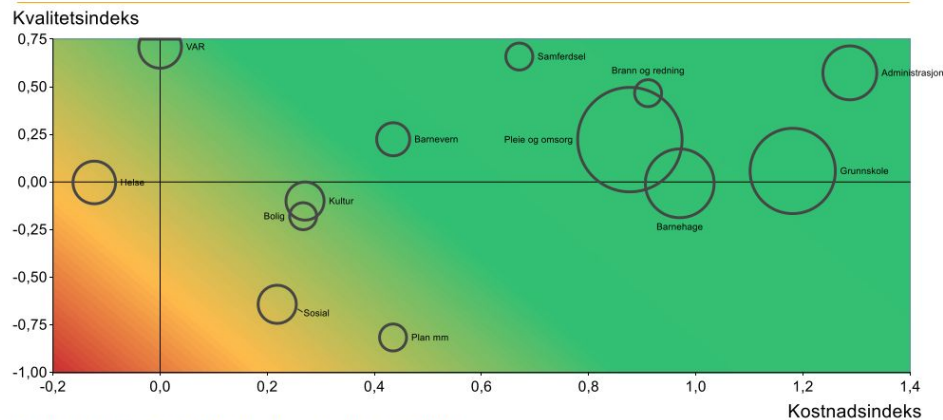
- felles virkelighetsforståelse
- kunnskap før handling
- forskjellen mellom kunnskap, meninger og tro

Statistikk, analyse, kunnskap, jus, erfaring, dokumentasjon og helhetstenkning

Larvik
kommune

Kostnadsindeks, kvalitetsindeks og størrelse på tjenesten

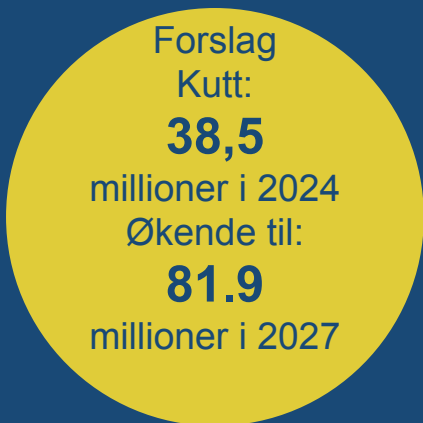

Larvik
kommune

Kutt i kvalitet og omfang i tjenestene

Prognose:

Merforbruk i tjenestene på ca 5 millioner kroner i 2023

	Tall i tusen kr	2024	2025	2026	2027
Innsparingstiltak, kommunedirektørens forslag		38 455	66 481	74 237	81 887
Ytterligere innsparingstiltak, vedtak Strategidokument 2024 - 2027		63 930	119 993	133 513	154 646
Sum innsparinger		102 385	186 474	207 750	236 533

Larvik
kommune

“Bærekraft 2030”

Vårt omstillingsprogram.
Langsiktig utviklingsarbeid, samtidig
med umiddelbare kutt

Forslag

Omstilling:

56 millioner
i 2027

Vedtatt: x ?

Forslagets svakheter

- Finansielt svakt. Risiko knyttet til prisvekst, skatt og renter
- Behov for å investere mer i de ansatte for å møte fremtidens krav for å beholde og rekruttere
- Redusert forebyggende og tidlig innsats
- Vi vedlikeholder vei-, og byggkapitalen for dårlig
- Redusert kapasitet til omstillings- og utviklingsarbeid
- Svak innsats for klima og miljø
- For svak dreining av ressurser til Helse og mestring
- Antatt prisvekst høyere enn forventet effektiviseringstakt

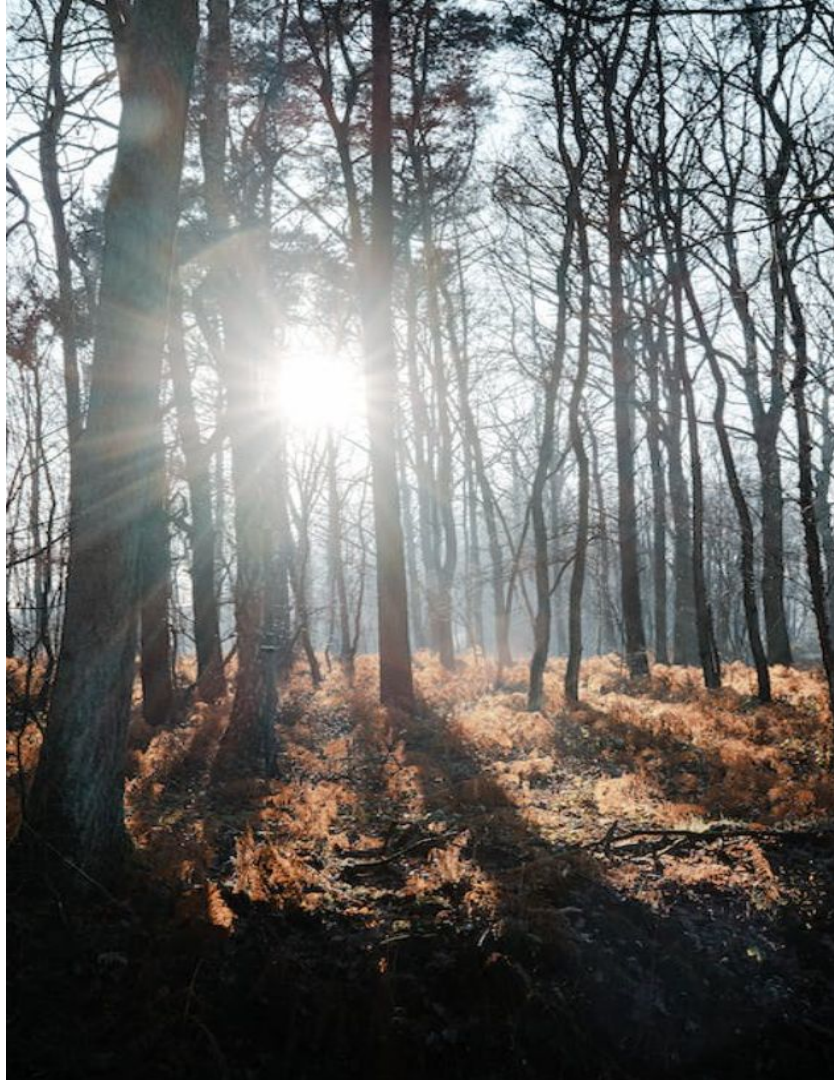
Vedtaket iverksettes:

**Justeres gjennom lovlighetskontroll
og "oppryddingsaken"**

Vanskelig utgangspunkt for å lage et finansielt robust budsjett

- For høy fart generelt på kostnadsveksten
- Høyeste rentenivå på 15 år, høy lånegjeld og kortere avdragstid på lån
- Kraftig økning i pensjonskostnader
- Høye strømpriser
- Ingen drahjelp fra statsbudsjettet, tvert i mot!
- Mangel på fri del i disposisjonsfond
- MEN: har mye penger å levere gode tjenester til innbyggerne

Larvik
kommune

**Endre måten
vi finansierer
og skaper
velferd**

Noe har forandret seg - vi er i endring

Taktskifte - nye føringer

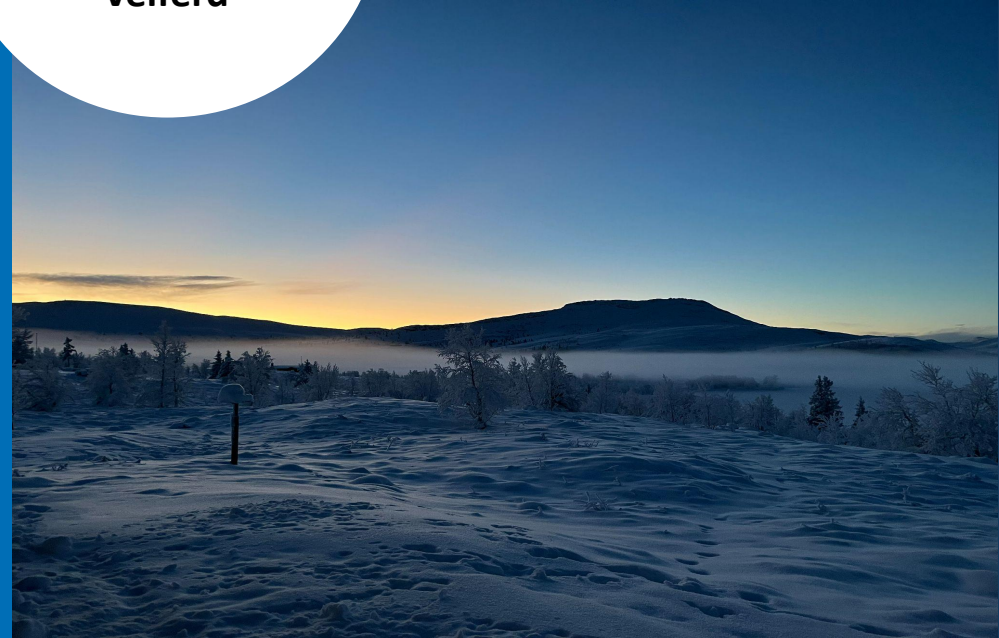
Ny retning og nye forventninger

Moment for omstilling og endring

BLÅTIMEN

Struktur og styring

Refleksjon og ledelse

GAP MELLOM BESTILLINGER, KRAV TIL UTREDNING OG OMSTILLINGER vs. TILGJENGELIGE RESSURSER

Vi skal snu skuta!

Sterkt redusert kapasitet øker faren for:

- alvorlige feil og mangler
- misforståelser
- redusert nærvær og arbeidsmiljø
- tempo reduseres
- kvalitet reduseres
- redusert effektivitet
- økt turnover
- manglende kompetanse
- økt grad av trusler og trakassering

Vi iverksetter avbøtende tiltak, fortløpende

LEDERSKAP: Ta vare på folka våre.
Gi framtidstro, trygghet og håp for
innbyggere og ansatte.
Beskrive konsekvensen av summen
av kutt og omstilling. Få jobben
gjort! Se fremover.

FELLES FORSTÅELSE: Sikre felles
virkelighetsforståelse før ytterligere
vedtak.

GODE PROSESSER: Gode prosesser,
med involvering, kunnskap og tid.
Ressurser til omstillingsarbeidet.

Politisk årshjul

HBØ:

- Tirsdager uken før formannskapet

Folkevalgtprogram:

- 27.2.24: Kommuneøkonomi
- 12.3.24: Omstilling
- 3.4.24: Roller

Budsjettseminar:

- 28.2.24
- 9.4.24
- 28.5.24

Programstyret B2030:

- I forkant av alle FSK

POLITISKE ORGAN

Kommunestyret,
Formannskapet, utvalg og råd

FOLKEVALGT-PROGRAM

Ref. KS "Tillit"
Gjennomføre lokaldemokratiundersøkelsen

BUDSJETTSEMINAR

Skape felles forståelse for utfordringer, handlingsrom, mål og prioriteringer, evaluering av resultat

POLITISKE MØTER

Gruppeledermøter, Gruppemøter, Folkemøter, Utviklingssamtaler, Programstyret B2030, osv

POLITISK LEDERSKAP

**VI LAGER EN PLAN
VI HAR TRUA
VI GIR ALDRI OPP**

Tema i andre pol organ?

- Arealeffektivisering: ET (Plan F7, T1, R4 osv, internhusleie, arbeidsplassutforming, mv)
- Helsehus og legevakt: HM
- Konkurransetsetting av drift; ET
- Kommuneadvokatkontoret; FSK
- Anmeldelser byggesak: VS
- Vedlikehold: ET
- Boliger: ET
- Barnehager: OK
- Bemanning - tilligger ET, OK, HM, VS, FSK
- Lokalsamfunnsutvikling/lokalisering av tjenester: VS
- Status: kantine/matpakke, Etterlønn, særordninger, ferieuker og betalt spisepause: ADM
- Konsulentbruk: FSK
- Felles mål og kommuneplanens samfunnsdel FSK
- Eierstyring: FSK
- Informasjon og kommunikasjon: FSK (Omstilling, Internkommunikasjon, ekstern, mv)

Hovedbudskap

- Vi leverer gode og effektive tjenester
- Sterke krefter som påvirker oss
- Lave inntekter (350 plass av 356 kommuner)
- Mye gjeld (91,7 % mot anbefalt 75 %)
- Dyr struktur, mange små tjenestesteder
- Vi driver effektivt
- Økende behov for velferd
- Prisvekst og inflasjon
- Vedvarende høyt merforbruk
- Satse på våre unge; Sikre finansiering
- Ta demografiutviklingen på alvor: tiltak for å dempe vekst i behov
- Eiendomsskatt er ikke nok
- Fremtidens behov må finansieres: Kutt og omstillingprogrammet Bærekraft 2030

Larvik
kommune

**Endre måte
vi finansierer
og skaper
velferd**

**Sikre
lovpålagte
tjenester og
investere i
fremtiden**

Vi driver effektivt

Kommunal Rapport -

Kommunebarometeret:

- Mest effektiv i fylket
- Nummer tolv i landet, uavhengig av kommunegruppe
- Best i kommunegruppe 11: (45 000 til 79 999 innbyggere)
 - Samlet
 - Pleie og omsorg
 - Administrasjon og styring

Effektivitet Kommunal rapport 3.1.24

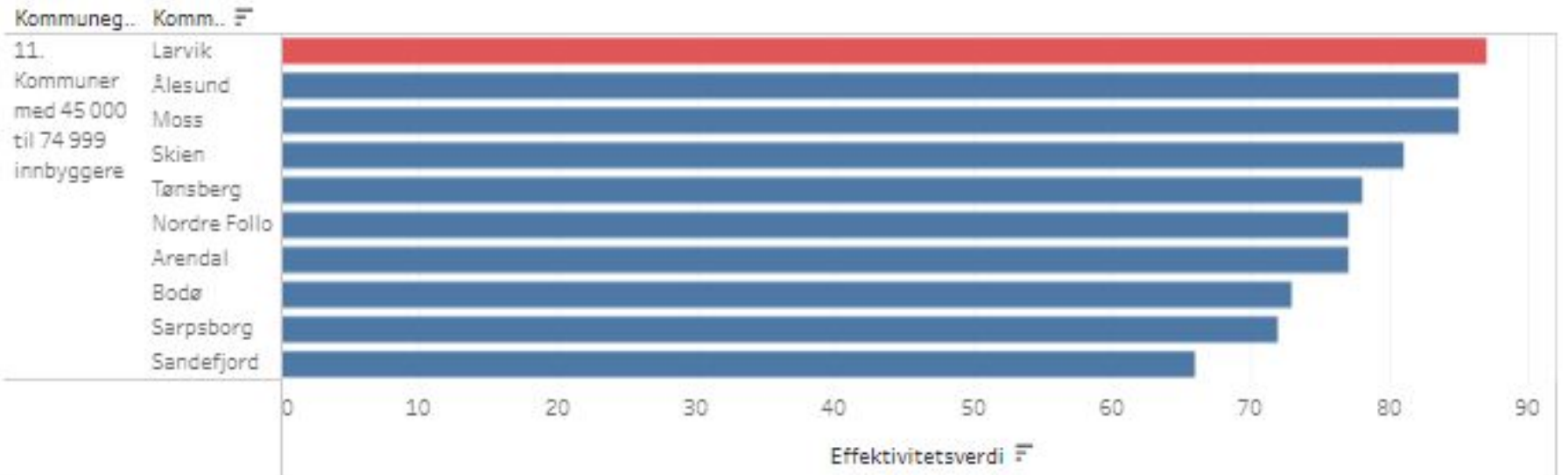
Larvik kommune, 3 plass i landet

Kommune	Barnehage	Grunnskole	Pleie og Omsorg	▼ Samlet
Nannestad	0,99	0,87	0,92	0,92
Hå	0,94	0,97	0,83	0,90
Lillestrøm	0,90	0,88	0,92	0,90
Jevnaker	0,93	0,87	0,90	0,90
Hemnes	0,90	0,89	0,88	0,89
Drammen	0,86	0,94	0,86	0,89
Ås	0,95	0,92	0,84	0,89
Larvik	0,96	0,88	0,87	0,89
Trondheim	0,89	0,90	0,89	0,89
Kristiansund	0,95	0,83	0,88	0,88
Moss	0,87	0,92	0,85	0,88

Effektivitet: Regjeringen.no 26.1.24

Resultater 2022 for kommuner i samme kommunegruppe som Larvik.

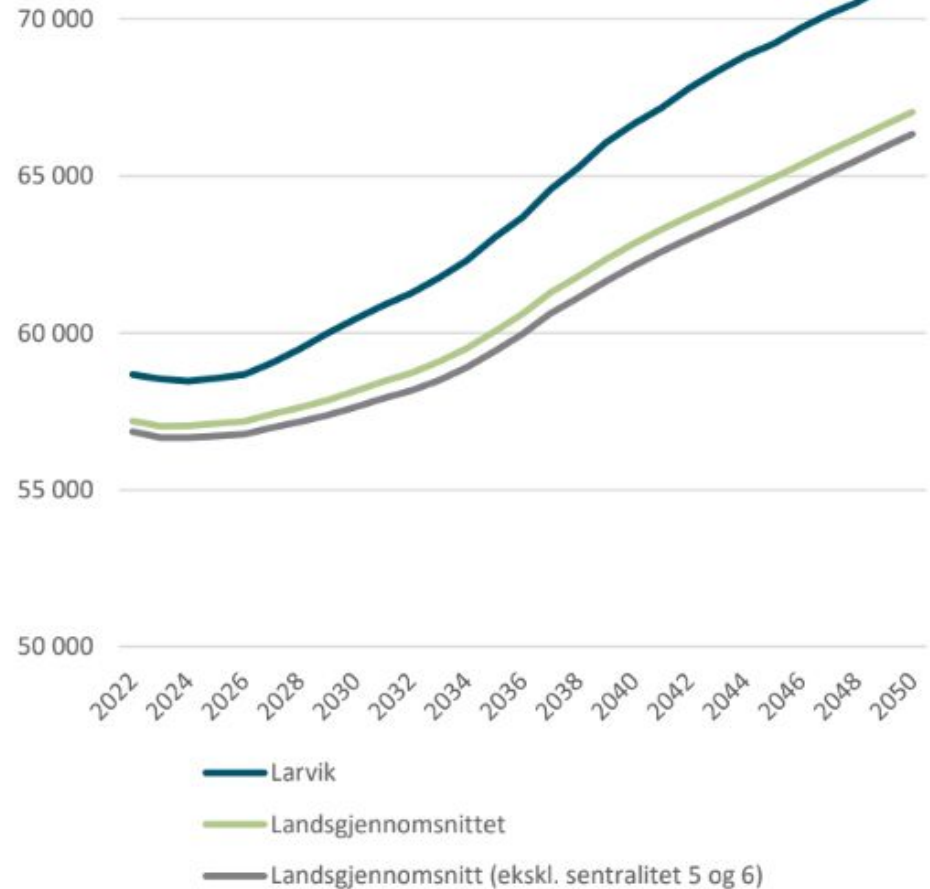
Pleie og omsorg

Langsiktige utfordringer kan ikke møtes med kortsiktige løsninger!

“Jobb nummer en å være bevisst disse utfordringene. Her må de folkevalgte gå foran.”

Arild Gjertsen, seniorforsker Nordlandsforskning

Beregnet utgiftsbehov (demografikostnader for frie inntekter) i kr per innb. 2022-kr. 2022-50. Kilde: SSB MMMM og TBU

Larvik`s svar: Bærekraft 2030

Viktige satsinger må utsettes

Fortsatt trofast mot vedtatte mål

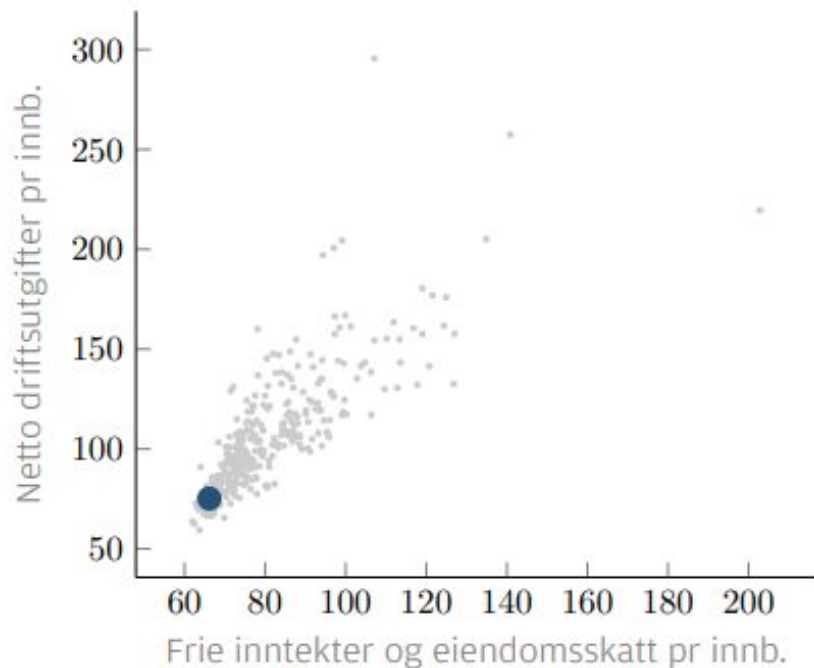
Men, strammere prioriteringer og
redusert kraft og tempo

På kort sikt, økt risiko

- holde fast i de gode planene ●
Kommunestyret har besluttet
- prioritere innovasjon, ●
omstilling og utviklingsarbeid
- ha mer realistiske og målretta ●
budsjett
- ivareta våre verdier i ●
organisasjon, bygg og anlegg
- ivareta helhet og balanse i ●
vårt oppdrag som kommune

Vedtak: Prioritering av kjerneoppdraget

KOMMUNEBAROMETERET 2023:

Rangering

	2018	2019	2020	2021	2022
ENH01 Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	51	23	26	35	31
ENH02 Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	94	71	36	56	72
ENH03 Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	94	100	49	51	32
ENH04 Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	240	208	197	177	137
ENH05 Netto utgifter til sosialhjelp per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	190	153	192	225	161
ENH06 Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	158	127	275	284	242
ENH07 Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	5	1	1	1	1

Karakter

	2018	2019	2020	2021	2022
ØK01 Korrigert netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3	3,77	3,66	3,71	3,63
ØK02 Korrigert netto driftsresultat i prosent, snitt 4 siste år	2,73	2,86	2,99	3,49	3,23
ØK03 Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3,05	3,73	3,17	3,81	3,55
ØK04 Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter ⁴⁰	2,55	2,71	2,84	3,51	3,05
ØK05 Endring disposisjonsfond, prosentpoeng	2,96	3,62	3,59	3,92	2,18
ØK06 Netto rentekspontert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	3,21	3,26	3,3	3,44	3,54
ØK07 Endring i netto rentekspontert gjeld (andel av brutto driftsinntekter)	3,12	3,55	3,51	3,84	3,88
ØK08 Netto finansutgifter, i prosent av brutto driftsinntekter, ekskl. avdrag	2,34	2,36	2,36	2,6	2,54
ØK09 Investeringer, som andel av brutto driftsinntekter. Snitt siste fire år	3,67	4,01	4,32	4,61	4,53
ØK10 Andel av investeringene som finansieres av lån, siste fire år	1	1	1	1	1
ØK11 Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	3,49	3,49	3,39	3,04	4,19

Kjenne tjenesteområdene og kommunegruppa - følge utviklingen over tid...

- Barnehage og skole - mer i balanse
- Pleie og omsorg - store mindreutgifter
- Kommunehelse - Pandemien er over - fortsatt merutgifter
- Administrasjon, styring og fellesutgifter - store mindreutgifter

KOSTRA - Netto driftsutgifter pr innbygger i angitt målgruppe (Tall pr 30.05.2023)				
Tjenesteområde	NDU 2022 pr innbygger			Mer-Mindreutgifter i Larvik kommune
	Larvik	G11	Merutg/Mindreutgift	2022
Barnehage	180 449	184 250	-kr 3 801	-8 800 000
Grunnskole	125 313	124 370	kr 943	5 100 000
Pleie og omsorg	115 505	141 435	-kr 25 930	-245 700 000
Sosiale tjenester	5 548	5 934	-kr 386	-10 800 000
Barnevern	13 413	12 692	kr 721	6 700 000
Kommunehelse	4 634	4 015	kr 619	29 600 000
Adm, styring og fellesutgifter	3 661	4 789	-kr 1 128	-53 900 000
Kultur og idrett	2 853	2 528	kr 325	15 530 000
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	868	841	kr 27	1 300 000
Andre områder - Summert	2 679	3 107	-kr 428	-20 400 000

Nåsituasjon - risikobildet (overordnet)

	1	2	3	4	5
Sannsynlighet/konsekvens	Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
5 Svært sannsynlig	5	10	15	20	25
4 Meget sannsynlig	4	1	4	7	20
3 Sannsynlig	3	1	5	3	15
2 Mindre sannsynlig	2	1	6	8	10
1 Lite sannsynlig	1	2	3	4	5

Hovedutfordringer (konsekvenser)

- stress, utmattelse, utbrenthet
- sykefravær
- ineffektivitet, manglende kapasitet
- arbeidsmiljøutfordringer
- manglende motivasjon, motstand
- kompetanseflukt/ansatte slutter
- redusert kompetanse i forhold til lovkrav
- økte utfordringer med å rekruttere kvalifisert personell

Analyse - potensial for innsparing

Formål	Alders-gruppe	Indikator	Analyse - potensial for innsparing											Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %	
			Larvik	Tønsberg	Sandefjord	Porsgrunn	Skien	Arendal	Sarpsborg	Nordre Follo	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen			Innbyggere i målgruppen
► Grunnskole	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	15 229	15 958	15 885	16 205	16 172	16 632	16 139	14 278	Nordre Follo	14 278	15 581	48 246	-15,9	-2
► Pleie og omsorg	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	21 284	23 542	23 718	24 162	24 413	23 564	24 565	23 326	Larvik	21 284	23 813	48 246	-139,0	-13
► Barnevern	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	2 415	2 246	1 767	3 057	2 209	1 972	3 435	2 742	Sandefjord	1 767	2 406	48 246	0,4	0
► Barnehage	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	9 112	9 219	9 871	9 337	9 613	9 957	9 658	9 554	Larvik	9 112	9 539	48 246	-19,0	-4
► Kommunehelse	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	4 634	3 875	3 665	3 879	3 633	3 905	3 619	3 957	Sarpsborg	3 619	4 021	48 246	29,4	13
► Sosiale tjenester	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	2 903	3 343	3 375	2 858	2 968	2 965	3 174	3 324	Ålesund	2 691	3 155	48 246	-12,1	-9
► Kultur og idrett	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	2 853	2 354	2 226	3 023	2 592	2 862	2 148	2 494	Ålesund	1 888	2 530	48 246	15,6	11
► Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	888	865	794	876	806	740	998	846	Ålesund	491	841	48 246	1,3	3
► Adm. styring og fellesutgifter	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm. styring og fellesutgifter (B)	3 661	4 560	4 688	4 747	5 236	4 095	5 056	4 950	Larvik	3 661	4 779	48 246	-50,5	-29
► Brann og ulykkesvern	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	824	809	752	1 301	913	1 106	899	903	Sandefjord	752	966	48 246	-6,9	-17
► Kommunale boliger	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	160	19	269	681	-34	188	743	-397	Nordre Follo	-397	236	48 246	-3,7	-47
► Samferdsel	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	1 212	649	815	1 895	1 438	1 087	555	1 221	Sarpsborg	555	1 018	48 246	9,4	16
► Næringsforv. og konsesjonskraft	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	-315	-236	195	222	544	543	59	-4	Larvik	-315	174	48 246	-23,6	0
► Kirke	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	737	540	616	574	557	625	515	407	Nordre Follo	407	590	48 246	7,1	20
► Landbruk	Alle	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Landbruk (B)	61	144	107	250	136	125	96	144	Larvik	61	125	48 246	-2,8	-94

2040 begynner nå: Status for Larvik

Syssetting

Andel sysselsatte i prosent av befolkningen

Larvik

Hele Norge

Ansatte i helse og omsorg (prosent av alle kommunalt ansatte)

Larvik

Hele Norge

Demografi

Andel av befolkningen i yrkesaktiv alder (20-66 år)

Larvik

Hele Norge

Larvik

29 % av befolkningen er over 60 år

Hele Norge

24 % av befolkningen er over 60 år

Utenforskap

Larvik

25 % Utenforskap

Hele Norge

21 % Utenforskap

Larvik

14 % Barn i familier med vedvarende lavinntekt

Hele Norge

12 % Barn i familier med vedvarende lavinntekt

23 %

Frafallsrate VGS

Kommunen ligger likt med landsgjennomsnittet

Økonomi

Handelslekkasje i bo- og arbeidsmarkedsregion: -7 %

-7 %

87 % Andel lånegjeld

Larvik

27 % Andel kun grunnskole

Hele Norge

25 % Andel kun grunnskole

**Endre måten vi
finansierer og skaper
velferd**

**VI SKAL SNU EN
“SUPER-TANKER”!**

**Vi må endre måten vi
endrer Larvik på**

